

Bilag 12

Miljøfarlige forurenende stoffer

Februar 2021 Miljøfarlige forurenende stoffer skal overvåges og indgå i klassificeringen af økologisk og kemisk tilstand. Tilstanden fsva. miljøfarlige stoffer kan i mange vandområder ikke opgøres pga. manglende målinger og miljøkvalitetskrav at sammenholde målingerne med.

Ifølge vandrammedirektivet omfatter tilstandsvurderingen af overfladevand ud over de biologiske kvalitetselementer også forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer. Vandrammedirektivet skelner mellem vandområdernes kemiske tilstand og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer. I vurderingen af den kemiske tilstand indgår de såkaldte prioriterede stoffer og visse andre forurenende stoffer med EU-fastsatte miljøkvalitetskrav. Prioriterede stoffer er i vandrammedirektivet defineret som stoffer/stofgrupper, der udgør en særligt væsentlig risiko for vandmiljøet på EU-niveau. I EU-regi er der i dag udpeget 45 prioriterede stoffer. I vurderingen af den økologiske tilstand indgår øvrige miljøfarlige forurenende stoffer, som omfatter nationalt udvalgte stoffer. Den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer vurderes på baggrund af fastsatte miljøkvalitetskrav (grænseværdier).

Overvågning

Vandrammedirektivet gør det muligt for det enkelte medlemsland at vælge, hvilken matrice (vand, sediment, musling, fisk) et stof skal måles i. I Danmark måles i den matrice, der er bedst egnet til formålet, dvs. beskrivelse af tilstand eller udvikling. Målingen foretages derfor som oftest i sediment og organismer, som fisk og muslinger, bl.a. fordi nogle stoffer er svære at måle i vand, hvilket gør måleresultaterne usikre. Dette gælder f.eks. i søer og havvand, hvor der er en stor fortyndingseffekt. I vandløb, hvor stofferne ofte er mere opkoncentrerede, foretages målingen i vand.

Tilstandsvurdering

Et vandområde har god kemisk og økologisk tilstand for så vidt angår miljøfarlige stoffer, når de målte stofkoncentrationer ikke overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav. Miljømålet i et vandområde er således opfyldt, når alle de målte stoffer overholder miljøkvalitetskravene. Omvendt vil et vandområde ikke opfylde miljømålet, hvis blot ét af de målte miljøfarlige forurenede stoffer overskrider et fastsat miljøkvalitetskrav, jf. vandrammedirektivet.

Fastsættelse af nye miljøkvalitetskrav

Miljøministeriet har igangsat et arbejde med at fastsætte miljøkvalitetskrav for flere stoffer, end der er i dag. Dette arbejde vil danne grundlag for i langt større udstrækning at kunne vurdere tilstanden for miljøfarlige stoffer i vand- og havmiljøet. I

Danmark fastsættes miljøkvalitetskrav på basis af EU vejledning om fastsættelse af miljøkvalitetskrav. Faglige arbejdsgrupper under HELCOM, OSPAR og EU er inddraget i arbejdet for at sikre, at al tilgængelig viden medtages i de faglige vurderinger samt for at arbejde for harmonisering af de miljøkvalitetskrav, der udarbejdes i landene.

Tilstand og indsatsbehov

Vandmiljøtilstanden fsva. miljøfarlige stoffer er for hovedparten af vandområderne pt. ukendt, jf. tabel 1. Vandområdernes ukendte tilstand skyldes, at der mangler overvågning i form af målinger, og at der ikke foreligger grænseværdier at sammenholde overvågningsresultater med.

Tabel 1

Tilstand i vandområder fsva. miljøfarlige stoffer

Vandområde	Tilstand	Hyppigst overskredede miljøkvalitetskrav
Vandløb	98 pct. i ukendt tilstand	
	1,4 pct. i dårlig kemisk tilstand	Kviksølv, PFOS og anthracen
	1,5 pct. i dårlig økologisk tilstand	barium, zink, kobber og methyl-naphthalener
Søer	70 pct. i ukendt kemisk tilstand	
	83 pct. i ukendt økologisk tilstand	
	21 pct. i dårlig kemisk tilstand	Kviksølv, PFOS og anthracen
Kystvande	17 pct. i dårlig økologisk tilstand	Methylnaphthalener og vanadium
	3 pct. i ukendt kemisk tilstand	
	10 pct. i ukendt økologisk tilstand	
Grundvand	87 pct. i dårlig kemisk tilstand	kviksølv, bly, cadmium, BDE og nonylphenoler
	14 pct. i dårlig økologisk tilstand	methylnaphthalener
	Under udarbejdelse i de endelige planer	